

Европейски икономически и социален комитет

ССМИ/098
Програма „Творческа
Европа“

Брюксел, 28 март 2012 г.

СТАНОВИЩЕ

на

Европейския икономически и социален комитет

относно

Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на
програма „Творческа Европа“
COM(2011) 785 final – 2011/0370 (COD)

_____
Главен докладчик: **г-н Fornea**
_____

На 30 ноември 2011 г. Европейският парламент и на 15 декември 2011 г. съветът решиха, в съответствие с член 173, параграф 3 и член 166, параграф 4 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на програма „Творческа Европа“
COM(2011) 785 final - 2011/0370 COD.

На 6 декември 2011 г. Бюрото на Европейския икономически и социален комитет възложи на Консултативната комисия по индустриални промени да подготви работата на Комитета по този въпрос.

Предвид неотложното естество на работата, на 479-ата си пленарна сесия, проведена на 28 и 29 март 2012 г. (заседание от 28 март), Европейският икономически и социален комитет реши да определи г-н Fognea за главен докладчик и прие настоящото становище със 168 гласа „за“, 1 глас „против“ и 3 гласа „въздържал се“.

*

* *

1. **Заклучения и препоръки**

- 1.1 Творческите сектори следва да се разглеждат във връзка с новия цикъл на индустриалното развитие и не изолирано, а в тясна интердисциплинарна връзка с други услуги и производствени процеси. В този контекст те следва да се възприемат като катализатор на новаторски развития в промишлеността и сектора на услугите.
- 1.2 Културните и творческите сектори трябва да заемат важно място в стратегията „Европа 2020“, тъй като допринасят за нов тип растеж в ЕС, и е важно да се подчертае, че настоящите развития на творческите сектори се посрещат добре в цяла Европа и не бива да се ограничават само до няколко държави или региони.
- 1.3 Комитетът подчертава значението на икономическите аспекти в програмата „Творческа Европа“ и подкрепя идеята, че тя трябва да насърчава всички участници в културните и творческите сектори да се стремят към икономическа независимост. Въпреки това изглежда, че тя е насочена в твърде голяма степен към общата цел за конкурентоспособност и същевременно не поставя на достатъчно видимо място целта, свързана с насърчаване на езиковото и културното многообразие на Европа.

- 1.4 Комитетът подкрепя категорично предложението за увеличаване на съответния бюджет и счита, че общата сума 1,8 милиарда евро, отпусната на програмата „Творческа Европа“, трябва да бъде запазена. Тя е увеличена значително, но въпреки това е сравнително скромна в сравнение с бюджета на ЕС или със средствата, които някои държави членки заделят за подкрепа на културните дейности.
- 1.5 Сливането на програмите „Култура“ и Media може да бъде прието при положение че предложените елементи са ясно описани и техният статут е гарантиран. Това може да се постигне, ако се направи разбивка въз основа на правното основание на процентите, отпуснати за всеки елемент, и на определените за тях минимални квоти. За да бъде това по-прозрачно и ясно, е желателно също така да се установят годишни насоки.
- 1.6 ЕИСК счита, че успехът на рамковата програма „Творческа Европа“ зависи до голяма степен от връзката между елементите Media и „Култура“ и същевременно от изработването на хоризонтален подход, който да допринесе за определянето на общи насоки между различните програми, финансирани от Европейския съюз¹.
- 1.7 Комитетът отбелязва липсата на ясно определени указания за това по какъв начин Комисията възнамерява да привлече представителите на заинтересованите страни към процедурите по прилагането. Член 7 не е достатъчно ясен². Достъпът до финансиране трябва да се улесни за всички частноправни организации, които извършват културни и творчески дейности и са обхванати от приложното поле на регламента. Организацията на социалната икономика, които работят активно в тези сектори, и другите организации на гражданското общество, които имат отношение към този въпрос, би трябвало също да имат достъп до този механизъм за улеснение.
- 1.8 Административните процедури следва да бъдат опростени, като се разработят по-бързи онлайн приложения и процедури, с които да се гарантира проследяването и управлението на програмите³. Необходимо е също така да се подобрят процедурите и техническият капацитет за комуникация, прилагане и изготвяне на междинни и окончателни доклади, като същевременно е наложително да се осигури по-ефективна обработка на досиетата на бенефициерите, получаващи субсидии по програмата.

---

1 Става въпроси за програми като тези, описани подробно в член 13 т.1 б) от предложението за регламент.

2 В текста на член 7 от предложението за регламент се споменава механизмът за улесняване на достъпа до финансиране за „малките и средните предприятия и организациите в европейските сектори на културата и творчеството“.

3 В настоящия си вид процедурите се смятат за твърде обременителни, тъй като цялата документация трябва да се изпраща по пощата, а отговорите понякога се получават след 3-4 месеца.

- 1.9 Тъй като форматът на регламента е много отворен и гъвкав, предложената комитология не гарантира, че държавите членки разполагат с достатъчен контрол върху процеса на изпълнение на програмата. Комитетските процедури следва да се променят, за да могат експертите на държавите членки да се събират редовно, за да обсъждат избрани проекти. По същия начин трябва да се предвиди опростена процедура за адаптиране на специфичните параметри на насоките след извършване на периодична оценка.
- 1.10 Освен това поради открития и гъвкав характер на този формат наричанието към програмата ще придобие особено значение, тъй като в него ще бъдат посочени точно дейностите, които следва да се предприемат, условията за прилагане, равнищата на съфинансиране и др. Комитетът отправя искане към Комисията неговото изготвяне да се извършва по открит и прозрачен начин и изразява заинтересованост от активно участие в този процес.
- 1.11 Комитетът счита, че към предложението на Комисията за обединяване на лицата за контакт на програмите „Култура“ и Media в офисите на „Творческа Европа“ трябва да се подходи по-гъвкав начин, като се отчитат регионалните специфики в държавите членки. Той подчертава, че е важно да се запази географската близост с участниците от двата сектора, а също така да се поддържа независимото натрупване на експертен опит в направленията „Култура“ и Media, като се има предвид, че двата сектора се различават много по своя характер и начин на работа. Новите бюра „Творческа Европа“ трябва да се създават на основа на опита, натрупан досега от лицата за контакт на направленията „Култура“ и Media.
- 1.12 Ако предложеният финансов механизъм представлява стъпка в правилна посока, той трябва да бъде популяризиран, за да се постигне промяна в начина, по който финансовите институции възприемат и оценяват предприемачите от културния и творческия сектор. Инструментът трябва да гарантира балансирано географско покритие и неговото функциониране на бива да бъде в ущърб на такива механизми за помощ като субсидиите.
- 1.13 Интелектуалната собственост е ключов фактор за стимулиране на творчеството и инвестициите в производството на културно и творческо съдържание, както и за възнаграждение на творците и за разширяване на свързаните с тези дейности възможности за заетост. Във връзка с това ЕИСК подчертава значението на ефективното прилагане на правата върху интелектуалната собственост както на европейско, така и на световно равнище.
- 1.14 Изборът и изпълнението на проектите, финансирани по линията на „Творческа Европа“, трябва да се извършват при пълно зачитане на принципите и ценностите на ЕС в областта на демокрацията, правата на човека, правата на трудещите се и социалната отговорност. Освен това трябва да се предвиди и механизъм, с който да не

се допускат насилие и дискриминация в процеса на реализиране на финансираните от този инструмент проекти.

2. Предложение за регламент на Комисията

2.1 С разглеждания регламент се създава програмата „Творческа Европа“, предназначена да оказва подкрепа на секторите на културата и творчеството през периода 1 януари 2014 г. – 31 декември 2020 г. Програмата подкрепя само дейностите и действията, които могат да имат европейска добавена стойност и допринасят за постигането на целите на стратегия „Европа 2020“ и на нейните водещи инициативи.

2.2 Нейните общи цели са опазването и насърчаването на езиковото и културното многообразие на Европа, както и повишаване на конкурентоспособността на секторите на културата и творчеството, за да се стимулира интелигентният, устойчивият и приобщаващият растеж.

2.3 Конкретните □ цели са:

- укрепване капацитета на секторите на културата и творчеството да оперират в транснационален мащаб;
- насърчаване на транснационалното движение на културните и творческите произведения и на операторите, както и достигане до нова публика в Европа и извън нея;
- укрепване на финансовия капацитет на секторите на културата и творчеството, по-специално на малките и средните оператори и организации;
- подкрепа за транснационалното сътрудничество в областта на политиката с цел да се насърчи разработването на политики, новаторството, трайното привличане на публика, както и създаването на нови стопански модели.

2.4 Програмата има следната структура:

- хоризонтално направление, което е насочено към всички сектори на културата и творчеството (15% от общия бюджет);
- направление „Култура“, насочено към секторите на културата и творчеството (30% от общия бюджет);
- направление „МЕДИА“, насочено към аудио-визуалния сектор (50% от общия бюджет).

3. Общи бележки

3.1 През 2008 г. секторите на културата и творчеството са осигурявали заетост на 3,8 % от европейските работници и 4,5 % от БВП на Европейския съюз. ЕИСК е убеден, че рамковата програма „Творческа Европа“ ще допринесе за реализирането на

стратегията „Европа 2020“ и същото като Комисията счита, че новаторството, творчеството и културата трябва да играят основна роля в модерното обучение на европейския гражданин и да допринасят по този начин за развитието на предприемаческия дух и на интелигентния и устойчивия растеж и постигането на целите, свързани със социалната интеграция в Европейския съюз.

- 3.2 Политическият фактор, който налага преоценка на ролята на културата в националните и европейските политики, би трябвало да се определя въз основа на комплексните отношения между културата и икономиката, както и от приноса на културните и творческите сектори за развитието на държавите членки, за укрепването на социалното сближаване и за консолидиране на чувството за принадлежност към европейското пространство. Следователно новата програма за финансова подкрепа трябва да отразява нуждите на културните и творческите сектори в цифровата ера посредством възприемането на по-прагматичен и цялостен подход.
- 3.3 Културният сектор не е хомогенен и някои от начините, по които функционира, са специфични. Така например дейностите, свързани с музикалната и звукозаписната продукция, следват свой собствен икономически модел и се извършват в среда, която е напълно различна от тази на сценичните изкуства. Поради това програмата „Творческа Европа“ със своите елементи би трябвало да дава възможност за прилагането на гъвкави подходи, които да позволяват на евентуалните □ бенефициери, като тези, които се имат предвид в предложението за регламент, да получават по-лесен достъп до нея и да я използват ефективно.

4. Специфични бележки

- 4.1 Европейският икономически и социален комитет вече изрази своите виждания относно културните и творческите сектори в едноименното становище, прието на пленарната сесия през октомври 2010 г. с докладчик г-н Cappellini и съдокладчик г-н Lennardt. Този текст беше изготвен в рамките на консултациите по зелената книга „Отключване на потенциала на културните и творческите индустрии“.
- 4.2 В настоящото становище относно предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на програма „Творческа Европа“ няма да се разглеждат въпросите, които вече бяха повдигнати в становището относно зелената книга, но ще бъде направен опит да се помогне на Комисията, като се формулират непосредствени бележки върху текста, предложен от нея на 23 ноември 2011 г. в документа COM(2011) 785 final.
- 4.3 Активните участници в тези сектори одобриха увеличаването на бюджета на тази програма за периода 2014-2020 г. до 1,8 милиарда евро, въпреки че това нарастване трябва да бъде съотнесено към увеличаването на броя на страните бенефициери и разширяването на периметъра на обхванатите от програмата творчески и културни

сектори. В регламента не се дава ясно определение на понятието „творчески сектори“ и би било целесъобразно текстът му да включва по-подробни уточнения относно приложното поле и участниците, за които той се отнася.

- 4.4 Участниците в културния и аудиовизуалния сектор смятат сливането на настоящите програми „Култура 2007-2013 г.“, Media и Media Mundus в обща рамкова програма, наречена „Творческа Европа“, за положителна и конструктивна инициатива на Европейската комисия. Въпреки това следва да се обърне по-голямо внимание на това по какъв начин са транспонирани в програмата двата елемента – политики и процеси от общ характер, като се има предвид, че се налага да се отчитат специфичните характеристики на тези сектори, които се отличават значително един от друг по отношение на основните участници, финансовата логика, производството и разпространението.
- 4.5 Участниците от културния сектор ще обърнат внимание пред всичко на предвидените в програмата типове публично финансиране, условия за достъп и на критерии за участие. Степента на тяхната ангажираност и подкрепа за дейностите, предложени в новата рамкова програма, ще зависи до голяма степен от тези параметри.
- 4.6 От професионална гледна точка изглежда, че в аудиовизуалния сектор се наблюдава задоволство от ефективността на настоящата програма Media, както и от новите политики, предвидени в рамковата програма „Творческа Европа“. Специалистите в сектора оценяват високо програмата Media заради подкрепата, която тя оказва, и заради целесъобразността ѝ по отношение на аудиовизуалния пазар. Предвиденото в новата рамкова програма направление Media почти с нищо не се отличава от настоящата програма. Текстът на новия регламент обаче би могъл да съдържа повече уточнения под формата на приложения, които да представят подробно всяка една от насоките, а също и бюджета, предвиден за тяхната реализация.
- 4.7 ЕИСК приветства инициативата на Комисията да опрости процедурите за управление на програмите „Култура“ и Media посредством по-широкото прилагане на единните ставки, използването на рамковите конвенции за партньорство и на електронните процедури, а също така реформиране на инструментите, с които работи Изпълнителната агенция за образование, аудиовизия и култура.
- 4.8 Необходимо е да се проектират адаптирани мерки за да се гарантира „по-голяма равнопоставеност в европейските сектори на културата и творчеството, като бъдат взети предвид държавите с нисък производствен капацитет и/или държавите или регионите с ограничен обхват в географско или езиково отношение“⁴.

---

⁴ Член 3, параграф 2, буква г от предложението за регламент.

- 4.9 ЕИСК счита, че сред приоритетните мерки за насърчаване на мобилността на хората на изкуството е необходимо да се въведат отново межкултурният диалог и образованието в сферата на изкуствата, а също така разпоредбите на разглеждания регламент да се координират с други текстове на ЕС относно тези участници и да се разработят механизми, основаващи се на разпоредби, с които хората на изкуството се насърчават да участват в културни дейности и турнета извън своите страни.
- 4.10 В предложението за регламент се обръща особено внимание на малките и средните предприятия и на отделните творци. Профсъюзните организации обаче изразяват съжаление по повод факта, че в регламента създателите на културни ценности, отделни лица и творчески предприятия в сектора, се разглеждат само като обикновени доставчици на услуги, и според тях съществува осезаема необходимост отпускането на финансова помощ да се определя от спазването на стандартите за социална защита, които могат да елиминират способствашите за несигурност фактори, които често пъти могат да се наблюдават в характерните за тази област краткосрочни договори.

Предизвикателства и слабости в новото предложение за регламент

В по-общ план:

- 4.11 Увеличаването на бюджета е добра новина, но трябва да се отчитат следните аспекти:
- увеличаването на броя на страните бенефициери;
  - разширяване на областите, за които се предоставя финансиране;
  - новите нужди, свързани с прехода към цифровото общество;
  - обезценяването на паричните средства;
  - необходимостта да се има предвид сравнението между предложени в регламента бюджет (1,8 милиарда евро за периода 2014-2020 г.) и този, който се отпуска годишно от Франция (7,5 милиарда евро) или Германия (1,1 милиарда евро), а също така този бюджет да се съпостави с общия европейски бюджет.
- 4.12 В резултат от голямото разнообразие на политики в държавите членки между участниците в различните страни има големи различия, свързани с възможностите за достъп до програмите за публично финансиране, предназначени за аудиовизуалния и културния сектор.
- 4.13 По отношение на творческите сектори, синергиите между програмите в областта на иновациите и конкурентоспособността на дружествата и МСП, от една страна, и програмата „Творческа Европа“, от друга страна, са слаби и дори липсващи. Тяхното обединяване би трябвало да се улесни посредством изграждането на по-тесни връзки благодарение на възможностите, които разкрива развитието на цифровите технологии.

На оперативно ниво:

- 4.14 Управлението и проследяването на изпълнението на програмата от съответните участници е изключително сложно от административна гледна точка и това води до високи административни разходи, с което на практика се намалява бюджетът, отпуснат за реализирането на проектите и за тяхното разпространение.
- 4.15 Един от честите проблеми, който се поставя от участниците в сектора и засяга по-специално малките предприятия, е свързан с големите срокове, необходими за получаване на субсидиите.
- 4.16 По отношение на новия финансов механизъм, който е замислен с цел улесняване на достъпа на малките и средните предприятия и на други оператори до кредитиране, използването на този тип финансови инструменти не е разпространена практика в областта на културата. Съществува риск финансовите институции да не проявят интерес към участието в него, предвид скромния размер на сумите, за които става въпрос, непознаването на специфичните проблеми на културния сектор и слабата възвращаемост на някои от проектите в тази област, които не биха могли да съществуват без подкрепата на публичните фондове.
- 4.17 Оперативният контрол върху управлението на гаранциите, предоставени по силата на този финансов механизъм, се осъществява от европейския инвестиционен фонд (ЕИФ), който не разполага със специфичен експертен опит в областта на културата.
- 4.18 Основаният през 2010 г. гаранционен фонд за филмови продукции МЕДИА, който има признат опит в тази област, свидетелства за необходимостта от по-голяма синергия между новия финансов инструмент и вече съществуващите механизми⁵.
- 4.19 Идеята лицата за контакт на направление „Култура“ и бюрата на направление Media да се обединят в едно бюро „Творческа Европа“ е добра на теория, като целта на тази реорганизация е да се гарантира и централизация на информацията относно наличните програми и да се реализират мащабни икономии благодарение на обединяването на ресурсите.
- 4.20 На оперативно ниво са възможни синергии, най-вече по отношение на общото управление и комуникацията, но е важно да се отчете добре фактът, че някои страни като Франция и Германия са създали мрежа от регионални офиси, които отразяват културното многообразие и имат за задача да поддържат близостта с местните участници. Освен това основните дейности в културния и аудиовизуалния сектори са

⁵

Като примери могат да се посочат IFCIC (Институт за финансиране на киното и културните индустрии) във Франция или Audiovisual SGR в Испания, орган, създаден през 2005 г. по инициатива на испанското министерство на културата с участието на Института за кинематография и аудиовизуални изкуства (ICAA) и на органите, които управляват правата на производителите на аудиовизуални произведения в страната.

доста различни: техните мрежи за производство и разпространение се различават и по отношение на големите участници в тях е необходим различен експертен опит.

- 4.21 От тази гледна точка подобна централизация би могла да има отрицателно въздействие, като нивелира компетенциите. Реализираните по този начин икономии могат да се окажат пренебрежими и да не оправдаят предложените промени. Освен това с известно недоверие се посреща фактът, че на офисите се възлага допълнителна задача да предоставят статистически данни, да помагат на Комисията да осигурява подходяща комуникация и да оповестяват резултатите и въздействието на програмата, без да са предвидени необходимите за това финансови средства.
- 4.22 Предложените промени в областта на комитологията биха могли да наведат на някои съмнения, тъй като Комисията предлага процедурни промени в комитетите на всички програми. Представителите на държавите членки ще преотстъпят на Европейската комисия своето право да участват във вземането на решения и управлението и тяхната роля отсега нататък ще се свежда до валидиране на предварително избраните проекти.

Брюксел, 28 март 2012 г.

Председател
на
Европейския икономически и социален
комитет

Staffan Nilsson
